

Proje Kodu:	SBG-2019-7058	Proje Türü:	Güdümlü	Baş.Tarihi:	12.03.2019	Bitiş Tarihi:	19.02.2020	Görevi:	Araştırmacı
Durumu:	Kapanan	Süresi:	12(ay)						
Başlık:	Teknoloji ve Sanatın Etkileşimi: Belgesel Sanat								

Proje Kodu:	PRJ2016/280	Proje Türü:	T. Araştırma	Baş.Tarihi:	04.06.2016	Bitiş Tarihi:	06.09.2018	Görevi:	Araştırmacı
Durumu:	Kapanan	Süresi:	24(ay)						
Başlık:	"ANADOLU MASALLARININ VİDEO ART OLARAK SANAT ORTAMINA AKTARIMI."								

**T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ**

BİLİMSEL ARAŞTIRMA PROJELERİ KOORDİNASYON BİRİMİ

PROJE BAŞLIĞI

ANADOLU MASALLARININ VİDEO ART OLARAK SANAT ORTAMINA
AKTARIMI

Proje No:

PRJ2016/280

Proje Grubu
Sosyal Bilimler

Proje Türü
Temel Araştırma Projesi

SONUÇ RAPORU

Proje Yürütücüsü:

Dr. Öğr. Üyesi Muhammet TATAR
Güzel Sanatlar Fakültesi/Resim Bölümü

Araştırmacı

Dr.Öğr.Üyesi Serhat Erdem
Güzel Sanatlar Fakültesi/Sinema-TV Bölümü

Haziran/2018
ERZURUM

ÖNSÖZ

İnsanlık tarihi var olalı beri yaşamın olduğu Anadolu toprakları çeşitli kùltürlere ev sahipliğı yapmıştır. Bin yıldır Türk-İslam kùltürüne ev sahipliğı yapan bu topraklar içinde bulunduğumuz yüzyıl içerisinde teknolojiye bağılı olarak köklü değışiklikler yaşamakta, geçmişte hayatın merkezinde olan çeşitli unsurlar artık yok olmaktadır. Günümüzde yerini televizyonun, internet ortamının, sosyal medyanın aldığı özellikle kırsalda ki insanların sosyalleşme ve aktarım kùltürünün en önemli unsuru olan hikâye ve masal anlatma da yok olan değıerlerimiz arasındadır. Proje genel olarak bu yok olmakta olan kùltürü görsel olarak belgeleyip tekrar dolaşıma çıkarmayı amaçlamaktadır.

ATATÜRK
ÜNİVERSİTESİ

İÇİNDEKİLER

	Sayfa No
ÖZET	1
ABSTRACT	1
1. GİRİŞ	2
2. SONUÇ	3
3. KAYNAKÇA	10

ATATÜRK
ÜNİVERSİTESİ

ÖZET

Proje kadim Anadolu kültüründe önemli bir yer teşkil eden, kuşaktan kuşağa aktarılan birçoğu mitolojik ya da tinsel özellikler taşıyan masallar ve hikâyelerin anlatımını, anlatıcıları bağlamından kopartmadan kaydetmeyi amaçlamıştır. Bu hem hikâyeleri derleyip belgeleme imkânı sağlamakta hem de yazılı kültürün denetimine giren bu kültürü yalın haliyle sunma şansını yakalamaktadır.

Öncelikli olarak yaşadığımız Erzurum şehrinin bütün ilçeleri ve köyleri titiz bir şekilde taranarak anlatıcı olarak tanımladığımız kişilere ulaşip, anlatmaya ikna etmek ve profesyonel video kayıtlarını yapmak, daha sonra bu kayıtları hem Video-Art hem de yazınsal olarak dolaşıma çıkartmak projenin ana eksenini oluşturmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Video-Art, Masal, Hikaye

ABSTRACT

The project aims to record the narration of the tales and stories which have an important place in the ancient Anatolian culture and whose mythological or spiritual characteristics are conveyed from the beginning, without breaking them apart from the narrators. This gives both the possibility of compiling and documenting the stories and the opportunity to present this culture in a straightforward manner, which is under the control of written culture.

It is the main axis of the project to reach all the people and villagers of the city of Erzurum that we live in first and meticulously scan and convince the people we describe as narrators and to make professional video recordings and then to make these records both video-art and literary circulation.

Keywords: Video-Art, Fable, Story

GİRİŞ

Mahallelerin, köylerin ve hatta ailelerin bir arada bulunma pratiklerinin büsbütün değiştiği günümüzde insanların etkileşimleri de değişmiş ve yeni etkileşim formları ortaya çıkmıştır. Hayatımıza giren yenilikler eskiler üzerine bina edilmek yerine yeni formlar olarak vücut bulmaktadırlar. Bu eski diye nitelendirdiğimiz olguların giderek yok olması sonucunu doğurmaktadır.

Proje batıdan doğuya bütün bir yerkürede görebileceğimiz sözlü anlatım kültürüyle nesilden nesile aktarılan dini, mistik ve mitolojik hikâyelerden yaşadığımız coğrafyaya ait olanlarını yazınsal olmaktan ziyade yerel anlatım formlarıyla belgelemeyi amaçlamıştır. Bu izleyicinin kültür mirasını bağlamıyla birlikte yaşamasını sağlayacaktır. Şuana kadar bizzat ziyaret edilen ya da muhtarıyla iletişime geçilen 500 e yakın mahalle ya da köyde ciddi bir göç durumunun söz konusu olduğu başka bir deyişle köy yaşamının şehirlere kaydığı böylelikle çok azının hayatta kaldığı anlatıcıların da bağlamından koparıldığı görülmektedir.

Şubat sonuna kadar Erzurum'a bağlı köyler ve mahallelerin tamamı taranarak hayatta olup halen göç etmemiş anlatıcılar tespit edilecek ve kayıtları yapılacaktır.

ATATÜRK
ÜNİVERSİTESİ

SONUÇ

15-20 yıl sonra bu kültürün bulunduğumuz coğrafyada tamamen ortadan kalkacağını öngördüğümüz bu kültürel mirasın video olarak kayıt altına alınması için son şans olduğu kanaatindeyiz. Bu yüzden çalışma proje sonlanmış olsa bile kişisel imkânlarımızla 2019 yılı Şubat ayına kadar devam ettirilip tamamlanacaktır.

Proje kapsamında Erzurum ili merkez ilçeler dâhil bütün ilçeler çalışma kapsamına alınmış ve güney ilçelerinden çalışmaya başlanmıştır. Aşkale, İspir, Pazaryolu ve Aziziye ye bağlı 500 e yakın köy ve merkez ilçe mahallesi taranarak anlatıcılar tespit edilmiş ve anlatmayı kabul edenler kayıt altına alınmıştır. Burada üzücü olan nokta birçok köyde yerleşik hane sayısının üçe kadar düşmüş olmasıdır. Köy kültürünün ayrılmaz bir parçası olan özellikle akşamları köy konağında toplanılarak paylaşımlarda bulunulması ve köy ahalisinden sözlü anlatımın temsilcisi olan kişi ya da kişilerin anlatım yapma geleneği neredeyse tamamen ortadan kalkmıştır.

Köyden kente göç, televizyon, internet ve sosyal medya mecralarının yaygınlaşması, anlatıcı kuşağın hayatını kaybetmesi ve yerine yenilerin gelmemesi gibi nedenler bu kültürün ortadan kalkmasının temel nedenleridir.

Taranan 500 e yakın köy ve mahalleden sadece 7 kişiyle yüz yüze görüşme imkânı yakalanmış, bunlardan 1 si sağlık nedenlerinden dolayı anlatmayı kabul etmemiş, birisinin anlattıkları proje kapsamına girmemektedir. Diğer anlatıcıların anlattıkları kayıt altına alınmıştır. Yaklaşık olarak 15 hikâye şuana kadar kaydedilmiş olup montaj çalışmaları 30 video ya ulaşıldığı ana gerçekleşecektir.

Özellikle köy muhtarlarla iletişim çerçevesinde şehirlere göç etmiş anlatıcıların köye ziyarete geldiklerinde çağrılacağımız noktasında mutabakata varmamız daha fazla anlatıcıya ulaşmamızı sağlayacaktır.

Telefonla iletişim kurabildiğimiz muhtarlardan ise Pasinler ilçesinden 4, aziziye merkez mahallelerinden 9, çat ilçesinden 1 ve Köprüköy ilçesinden 1 anlatıcı tespit edilmiş olup muhtarların çağırması beklenmektedir.

*Bu proje Atatürk Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri (BAP) tarafından desteklenmiştir.

